

А.З. ҚАХАРМАНОВА¹, Ж.И. ИСАЕВА², Б.Т. ТАСПОЛАТОВ³

¹М. Әуезов ат. Оңтүстік Қазақстан университетінің PhD докторанты
(Қазақстан, Шымкент қ.), e-mail: alua.kakharmanova00@gmail.com

²филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор
Қожа Ахмет Ясауи ат. Халықаралық қазақ-түрік университеті
(Қазақстан, Түркістан қ.), e-mail: zhazira.isaeva@ayu.edu.kz

³филология ғылымдарының кандидаты, доцент
М. Әуезов ат. Оңтүстік Қазақстан университеті
(Қазақстан, Шымкент қ.), e-mail: taspolatov73@mail.ru

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІ КОММУНИКАЦИЯСЫ: ЛИНГВОСТИЛИСТИКАЛЫҚ АСПЕКТ

Аңдатпа. Бұл мақала Қазақстандағы әлеуметтік желі коммуникациясының лингвостилистикалық ерекшеліктерін зерттеуге бағытталған. Әлеуметтік желілерде қолданылатын функциональдық стильдер мен олардың қазақ тілінің дамуына әсері зерттелген. Әлеуметтік желілердің қарқынды дамуы қоғамдағы ақпараттық және мәдени процестерге елеулі ықпал етіп, соның әсерінен тілдің жаңа формалары мен құралдары пайда болуда. Әлеуметтік желі вербалды және вербалды емес қарым-қатынастың жаңа мүмкіндіктерін ұсынады. Мақалада әлеуметтік желідегі функциональдық стильдер қарастырылады. Сондай-ақ әлеуметтік желілерде қолданылатын тілдік ерекшеліктер, оның ішінде сленг, аббревиатуралар, эмодзи, стикерлер мен басқа да тілдік құралдардың қолданылуы талданады. Әлеуметтік желілер қазақ тілінің қолданылу аясын кеңейтудің маңызды платформасына айналды. Бұл зерттеу әлеуметтік желідегі тілдік ерекшеліктерді сипаттау арқылы қазақ тілінің жаңа коммуникациялық жағдайдағы даму бағытын анықтауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар әлеуметтік желі коммуникациясының қазіргі қоғамдағы орны, оның тіл мәдениеті мен әлеуметтік құндылықтардың қалыптасуына әсері қарастырылады. Зерттеудің негізгі мақсаты – қазақ тіліндегі әлеуметтік желі дискурсының стильдік, лексикалық және грамматикалық ерекшеліктерін анықтап, олардың коммуникация процесіне әсерін талдау.

Мақалада қазақ тілді әлеуметтік желілердің өзіне тән коммуникативтік мәдениеті мен ерекшеліктері, сондай-ақ олардағы тілдік қысқартулар мен өзгерістердің қоғамдағы жалпы тілдік тәжірибеге қалай әсер ететіні талқыланады. Әлеуметтік желілерде тіл мен стильдің жаңа формалары мен құрылымдары қалыптасып, олар қоғамдағы тілдік нормалардың өзгеруіне ықпал етеді. Жастар арасында жаңа тілдік құралдарды қолдану жиілігі мен оның мәдениетке әсері маңызды зерттеу нысаны болып табылады.

*Бізге дұрыс сілтеме жасаңыз:

Қахарманова А.З., Исаева Ж.И., Тасполатов Б.Т. Қазақстандағы әлеуметтік желі коммуникациясы: лингвостилистикалық аспект // *Ясауи университетінің хабаршысы*. – 2025. – №1 (135). – Б. 198–212. <https://doi.org/10.47526/2025-1/2664-0686.156>

*Cite us correctly:

Qaharmanova A.Z., Isaeva J.I., Taspolatov B.T. Qazaqstandagy aleumettik jeli kommunikaciasy: lingvostilistikalyq aspekt [Social Media Communication in Kazakhstan: Linguistic and Stylistic Aspect] // *Iasauı universitetinin habarshysy*. – 2025. – №1 (135). – B. 198–212. <https://doi.org/10.47526/2025-1/2664-0686.156>

Мақаланың редакцияға түскен күні 04.04.2024 / қабылданған күні 30.03.2025

Бұл зерттеуде әлеуметтік желіде қолданылатын тіл мен стильдің динамикасын көрсету, сонымен қатар оның қазақ тілінің дамуындағы ықпалын талдау жүзеге асырылды. Мақаладағы зерттеу нәтижелері қазіргі тілдік өзгерістер мен жаңа лексикалық құралдардың Қазақстандағы тілдік қоғамдастыққа қалай әсер ететінін және олардың қоғамның әлеуметтік мәдениетіне қосқан үлесін анықтауға мүмкіндік береді.

Кілт сөздер: әлеуметтік желі, тіл мәдениеті, коммуникация, лингвистика, стилистика, тілдік норма, тілдік өзгеріс.

A.Z. Kakharmanova¹, Zh.I. Issayeva², B.T. Taspolatov³

¹*PhD Doctoral Student of M. Auezov South Kazakhstan University
(Kazakhstan, Shymkent), e-mail: alua.kakharmanova00@gmail.com*

²*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Khoja Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University
(Kazakhstan, Turkistan), e-mail: zhazira.isaeva@ayu.edu.kz*

³*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
M. Auezov South Kazakhstan University
(Kazakhstan, Shymkent), e-mail: taspolatov73@mail.ru*

Social Media Communication in Kazakhstan: Linguistic and Stylistic Aspect

Abstract. This article focuses on the study of the linguistic and stylistic features of social media communication in Kazakhstan. The research examines the functional styles used in social networks and their influence on the development of the Kazakh language. The rapid expansion of social media has significantly impacted information and cultural processes in society, leading to the emergence of new linguistic and stylistic forms and tools. Social networks provide new opportunities for both verbal and non-verbal communication. Moreover, the article analyzes the functional styles used in social networks, as well as linguistic features such as slang, abbreviations, emojis, stickers, and other linguistic tools. Social media has become an important platform for developing the use of the Kazakh language. This research helps identify the direction of the Kazakh language's development in new communication environments by describing the linguistic characteristics of social networks. The study also explores the role of social media communication in modern society, its impact on spoken culture, and the formation of social values. The main objective of the research is to identify the stylistic, lexical, and grammatical features of Kazakh-language social media discourse and analyze their influence on the communication process.

Furthermore, the article discusses the unique communicative culture and characteristics of Kazakh-language social networks, as well as how linguistic abbreviations and transformations affect general language usage in society. Social networks are shaping new linguistic and stylistic structures that influence changes in language norms. The frequency of using new linguistic tools among young people and their cultural impact are particularly significant areas of study.

This research aims to demonstrate the dynamics of language and style used in social media while analyzing their influence on the development of the Kazakh language. The findings of this study allow researchers to determine how contemporary linguistic changes and new lexical tools affect the linguistic community in Kazakhstan and their contribution to the development of social and cultural norms.

Keywords: social media, language culture, communication, linguistics, stylistics, language norms, language changes.

А.З. Кахарманова¹, Ж.И. Исаева², Б.Т. Тасполатов³

¹PhD докторант Южно-Казахстанского университета им. М. Ауезова
(Казахстан, г. Шымкент), e-mail: alia.kakharmanova00@gmail.com

²кандидат филологических наук, ассоциированный профессор
Международный казахско-турецкий университет им. Ходжи Ахмеда Ясави
(Казахстан, г. Туркестан), e-mail: zhazira.isaeva@ayu.edu.kz

³кандидат филологических наук, доцент
Южно-Казахстанский университет им. М. Ауезова
(Казахстан, г. Шымкент), e-mail: taspolatov73@mail.ru

Коммуникация в социальных сетях в Казахстане: лингвостилистический аспект

Аннотация. Эта статья посвящена изучению лингвостилистических особенностей коммуникации в социальных сетях Казахстана. В исследовании рассматриваются функциональные стили, используемые в социальных сетях, а также их влияние на развитие казахского языка. Стремительное развитие социальных сетей оказывает значительное влияние на информационные и культурные процессы в обществе, что приводит к появлению новых форм и инструментов языка. Социальные сети предоставляют новые возможности для как вербального, так и невербального общения. В статье анализируются функциональные стили, применяемые в социальных сетях, а также языковые особенности, включая сленг, аббревиатуры, эмодзи, стикеры и другие языковые средства. Социальные сети стали важной платформой для расширения сферы использования казахского языка. Это исследование позволяет определить направление развития казахского языка в новых коммуникативных условиях, описывая языковые особенности социальных сетей. Так же рассматривается роль социальной сетевой коммуникации в современном обществе, ее влияние на культуру речи и формирование социальных ценностей. Основная цель исследования – выявление стилистических, лексических и грамматических особенностей дискурса казахоязычных социальных сетей, а также анализ их влияния на процесс коммуникации.

В статье также обсуждаются уникальная коммуникативная культура и особенности казахоязычных социальных сетей, а также влияние сокращений и изменений в языке на общую языковую практику общества. В социальных сетях формируются новые языковые и стилистические структуры, которые оказывают влияние на изменение языковых норм в обществе. Особенно важно исследование частоты использования новых языковых средств среди молодежи и их влияния на культуру.

Настоящее исследование направлено на демонстрацию динамики языка и стиля, используемых в социальных сетях, а также на анализ их влияния на развитие казахского языка. Полученные в ходе исследования результаты позволяют определить, как современные языковые изменения и новые лексические средства воздействуют на языковое сообщество Казахстана и какой вклад они вносят в развитие социальной культуры.

Ключевые слова: социальные сети, языковая культура, коммуникация, лингвистика, стилистика, языковая норма, языковые изменения.

Кіріспе

Әлеуметтік желілер соңғы жылдары қоғамның түрлі салаларына ықпал етіп, адамдардың қарым-қатынас жасау тәсілдерін түбегейлі өзгерткен коммуникациялық алаңға айналды. Әлеуметтік желілер тек ақпарат алмасудың платформасы ғана емес, сонымен қатар жеке адамдар мен топтардың өзіндік мәдениетін қалыптастыратын кеңістікке айналды. Қазақстандағы әлеуметтік желілерде тілдің қолданылуы көптеген өзгерістерге ұшырады, себебі олар тек ақпаратты жеткізу емес, сондай-ақ адам эмоциялары мен пікірлерін

білдірудің жаңа тәсілдері мен құралдарын ұсынады. Сонымен қатар, интернет-коммуникация вербалды және вербалды емес қарым-қатынастың жаңа мүмкіндіктерін туғызады.

Әлеуметтік желілер – қазіргі заманғы коммуникацияның маңызды құралы, ал олардың тілдік қолданысқа тигізетін әсері күн санап артып келеді. Виртуалды кеңістікте қолданылатын тілдік бірліктер өзіндік ерекшеліктерімен дараланады. Қазақ тілді әлеуметтік желі дискурсы ресми және бейресми стильдердің синтезін қалыптастырып, өзіндік лингвостилистикалық ерекшеліктерді көрсетеді. Әлеуметтік желі коммуникациясының басты ерекшелігі – оның қысқалығы мен нақты болуында. Бұл жерде сөздер, сөйлемдер мен фразалар аббревиатуралар, сленг, эмодзи, стикерлер, бейнемазмұндар арқылы толықтырылады. Бұл тілдік ерекшеліктер әлеуметтік желілерде қарым-қатынас жасау процесін жеңілдетіп қана қоймай, сондай-ақ қазақ тілі мен мәдениетінің өзгеруіне де ықпал етеді. Әлеуметтік желідегі коммуникацияның лингвистикалық және стилистикалық аспектілері қоғамдағы тіл мәдениетіне елеулі әсерін тигізеді. Тіл мәдениеті дегеніміз – сөздердің лексикалық, синтаксистік, морфологиялық, орфоэпиялық және орфографиялық тұрғыдан сауатты пайдаланылуы, яғни сөздердің дұрыс орнымен қолданылуы, дұрыс құрастырылуы, дұрыс қиюластырылуы, дұрыс дыбысталуы және сауатты жазылуы [1, 24–25-бб.].

Әлеуметтік желілер қазақ тілінің дамуындағы маңызды құралға айналды. Әлеуметтік желі коммуникациясында ауызекі стиль, публицистикалық стиль, ресми стиль, көркем әдеби стиль сияқты әртүрлі функционалды стильдер қолданылып, тілдің бейімделуіне, жаңаруына және коммуникативтік әлеуетінің кеңеюіне ықпал етеді. Ауызекі сөйлеу стилі – әлеуметтік желілердегі қарым-қатынастың негізгі формасы. Тілдің қарапайым, жеңіл, бейресми нұсқасы осы ортада еркін қолданылады. Қазақ тіліндегі жаңа сөздер мен сленгтердің қалыптасуына әсер етеді. Әлеуметтік желідегі публицистикалық стиль ақпарат тарату мен қоғамдық пікір қалыптастыруда маңызды қызмет атқаруда. Бүгінгі таңда әлеуметтік желілер блогерлер, журналистер, сарапшылар үшін маңызды алаңға айналды. Әлеуметтік желі қоғамдық пікірді қалыптастыруға, әлеуметтік мәселелерді көтеруге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, қазақ тіліндегі аналитикалық, жаңалықтық контенттің дамуына ықпал етеді. Әлеуметтік желіде публицистикалық стильдің қалыптасуы қазақ тілінде сапалы журналистика мен сараптамалық контентті дамытуға әсер етеді. Әлеуметтік желі қазақ тіліндегі ресми ісқағаздар мен хат алмасудың интернет-кеңістіктегінің дамуына ықпал етеді. Қазақ тілін ресми стильде дамытуға және оны цифрлық ортаға бейімдеуге ықпал етеді. Әлеуметтік желілерде шығармашылық мәтіндер (поэзия, әңгіме, эссе) жиі жарияланады. Әлеуметтік желідегі эстетикалық мәнер мен шығармашылық қазақ тіліндегі көркем әдебиеттің цифрлық платформаларда кең таралуына мүмкіндік береді. Жас жазушылар мен ақындарға өз шығармаларын таныстыруға жол ашады. Қазақ әдеби тілінің дамуына, оның бейнелілігі мен эстетикалық-эмоционалдық қуатының күшеюіне көмектеседі. Осылайша, әлеуметтік желілер қазақ тілінің функционалдық мүмкіндіктерін кеңейтіп, оның заманауи ақпараттық кеңістікте өз орнын нығайтуына ықпал етуде. Қазақстандағы әлеуметтік желі коммуникациясының дұрыс қалыптасуы өте маңызды. Себебі әлеуметтік желілер тек ақпарат алмасу құралы ғана емес, сонымен қатар тілдік мәдениеттің, ұлттық бірегейліктің және қоғамдағы пікір қалыптастырушы факторлардың бірі.

Әлеуметтік желілердегі дұрыс тілдік қолданыс қазақ тілінің заманауи технологиялық кеңістікте өміршең болуына ықпал етеді. Дұрыс құрылымдалған әлеуметтік желі коммуникациясы халыққа объективті және сенімді ақпарат ұсынуға көмектеседі. Әлеуметтік желілерде тіл нормаларының сақталуы мен әдепті коммуникация мәдениеті маңызды. Хейт (өшпенділік тілі), токсикалық пікірталастар мен бейәдеп сөздердің таралуын шектеу үшін дұрыс тілдік коммуникация қажет. Қазіргі таңда әлеуметтік желілерде қазақ тілі басқа тілдермен аралас қолданылады. Егер қазақ тілінде сапалы контент көптеп жасалса, ол өзге

тілдердің ықпалынан сақталып, толыққанды коммуникация тіліне айнала алады. Қазақстандағы әлеуметтік желі коммуникациясының дұрыс қалыптасуы – қазақ тілінің дамуы, қоғамдық пікірдің сапалы болуы, ақпараттық мәдениеттің қалыптасуы және ұлттық бірегейліктің сақталуы үшін маңызды. Тілдік нормаларға сай, сауатты, этикалық және көпшілікке түсінікті контент жасау – қазақ тілінің әлеуметтік желідегі тұрақты әрі беделді болуына мүмкіндік береді.

Қазақ тілді әлеуметтік желі коммуникациясының лингвостилистикалық аспектісі орфографиялық өзгерістер, сленг пен гибриді сөздер, көптілділік және эмодзилерді қолдану сияқты ерекшеліктерімен сипатталады. Әлеуметтік желілер тілдік нормаларға жаңа өзгерістер енгізіп, қазақ тілін динамикалық дамытудың алаңына айналды. Әлеуметтік желілерде қолданылатын қазақ тіліне тән лингвостилистикалық ерекшеліктерді сипаттау төменде көрсетілген бағыттар арқылы жүргізілді:

- Орфографиялық, пунктуациялық және графикалық өзгерістердің қарым-қатынасқа ықпалын талдау.

- Интернет-жаргондар, сленг, гибриді сөздер және көптілділіктің рөлін қарастыру.

- Әлеуметтік желідегі түрлі функционалдық стильдерді (ауызекі, публицистикалық, ресми, көркем әдеби) саралау.

- Виртуалды кеңістіктегі қазақ тілінің даму тенденцияларын анықтап, болашақтағы ықтимал өзгерістерді болжау.

Қазіргі заманғы ақпараттық технологиялардың дамуы, әсіресе әлеуметтік желілердің кеңінен таралуы, коммуникацияның жаңа формаларының пайда болуына алып келді. Қазақстандағы қазақтілді әлеуметтік желілерде қарым-қатынас жасау үрдісі күн санап артып, виртуалды кеңістіктегі тілдік қолданыс ерекшеліктері қалыптасуда.

Зерттеу әдістері мен материалдар

Зерттеу барысында теориялық материалды зерделеу және жүйелеу процесінде жалпы ғылыми әдістер, соның ішінде талдау, синтез және лингвостилистикалық талдау, сипаттамалық әдістер қолданылды. Лингвостилистикалық талдау – әлеуметтік желілерде қолданылатын мәтіндердің тілдік ерекшеліктерін, стилистикалық құралдарын және олардың қызметін анықтау үшін жүргізілді. Дескриптивті (сипаттамалық) әдіс – әлеуметтік желі тіліндегі негізгі тенденцияларды сипаттап, олардың тілдік қолданысқа ықпалын анықтауға бағытталды. Ал тәжірибелік материалды қарастыру үшін әлеуметтік желілердегі мәтіндерге лингвостилистикалық талдау жасау барысында жастар арасында әлеуметтік желіде тіл қолдану тәсілдері туралы сауалнама жүргізілді, олардың сөйлеу стилі мен тілдік құралдары туралы пікірлері жинақталып, оларға талдау жасалынды.

Зерттеуге қазақ тіліндегі әлеуметтік желілерден алынған түрлі мәтіндік дереккөздер негіз болды:

- Facebook, Instagram, Twitter, TikTok және YouTube платформаларындағы қазақ тіліндегі жазбалар, пікірлер, хэштегтер мен постар;

- Қазақ тілді блогерлер мен медиа ресурстардың (informburo.kz, massaget.kz, baq.kz) әлеуметтік желілердегі контенті;

- Әлеуметтік желідегі жастар сленгі, интернет-мемдер және қысқартулар;

- Виртуалды қарым-қатынастың стильдік және экспрессивті құралдары.

Бұл материалдар мен әдістер қазақ тілді әлеуметтік желі коммуникациясының лингвостилистикалық ерекшеліктерін кешенді түрде зерттеуге мүмкіндік береді. Мақалада тіл біліміндегі лингвостилистикалық аспект туралы ой-тұжырымдар жинақталды.

Интернет-коммуникация вербалды және вербалды емес қарым-қатынастың жаңа мүмкіндіктерін туғызады. Интернет-коммуникация жайлы зерттеу жасау соңғы жылдары ғалымдардың назарын өзіне аударған өзекті мәселелердің бірі. Н.А. Ахренова, А.С.

Балкунова, Л.Ф. Компанцева, Е.И. Горошко, И.Н. Розина, О.В. Дедова, М.Ю. Сидорова, О.В. Лутовинова, L. Lengel, J. Nelsen, S. Bames, M. Heim, т.б. ресейлік және шетелдік ғалымдар интернет-коммуникация, әлеуметтік желі тілі, интернет лингвистиканың теориялық негіздері, виртуалды коммуникация сынды мәселелерді әртүрлі аспектілерде зерттеп, өз тұжырымдарын айтуда.

Н.А. Ахренованың «Теоретические основы интернет-лингвистики» атты мақаласында интернет-лингвистика жаңа бағыт түрінде қарастырылады. Интернет-лингвистиканың терминдік жүйесі анықталады [2]. Ал, «Интернет-лингвистика: новая парадигма в описании языка Интернета» деген мақаласында да лингвистиканың жаңа бағыты интернет-лингвистика жайлы пайымдаулар жасайды [3]. Ғалым Е.И. Горошко мен Т.Л. Полякованың «К построению типологии жанров социальных медий» атты мақаласында интернет коммуникацияның жаңа түрлерін қолдану талданады. Интернет арқылы жасалынған тілдік қарым-қатынас гибридтелген жаңа жанрлардың пайда болуын қарастырады [4].

К.К. Ахмедованың «Лингво-стилистические особенности общения в социальной сети» атты зерттеуінде интернет кеңістігінде қалыптасқан тілдің өзіндік ерекшеліктеріне талдау жасайды [5]. Зүлфия Құрманбекова, Қарлығаш Сарекенова, Өнер Мұстафа, Қуанышбек Маликов және Салтанат Шокабаеваның «A Linguistic Analysis of Social Network Communication» атты мақаласында ғалымдар әлеуметтік желі тіліне лингвистикалық талдау жасайды. Қазақтілді әлеуметтік желінің фонетикалық, лексикалық, морфологиялық, синтаксистік тілдік деңгейін анықтайды [6].

Қазақ тіл білімінде де, әлеуметтік желі коммуникациясын жалпы интернет арқылы қалыптасқан виртуалды қарым-қатынас тілін қарастырған лингвистикалық зерттеулер, тіл білімінің жаңа бағыты ретінде қалыптасуда. А. Салқынбай, Ж. Сәрсенбайдың «Әлеуметтік желідегі тілдік қолданыстар: норма және узус» [7], З.Р. Құрманбекованың «Әлеуметтік желі тілінің лингвостилистикалық сипаты» [8], З.Р. Құрманбекова, Қ.Қ. Сарекенова, К.Т. Маликовтың «Әлеуметтік желі тілінің мәдениеті» [9] атты, т.б. мақалаларында әлеуметтік желідегі тілдік қолданыстарға лингвистикалық талдаулар жасалынады. Сондай-ақ, Дэвид Кристалдың «Internet Linguistics: A Student Guide» [10] атты еңбегінде де әртүрлі әлеуметтік медиа платформаларына жаңадан лингвистикалық талдаулар жасалынып, интернеттің көптілді сипатының дамуы зерттеледі.

Талдау мен нәтижелер

Әлеуметтік желілер қазақ тілінің қолданылу аясын кеңейтудің маңызды платформасына айналды. Бұл зерттеу әлеуметтік желідегі тілдік ерекшеліктерді сипаттау арқылы қазақ тілінің жаңа коммуникациялық жағдайдағы даму бағытын анықтауға мүмкіндік береді. Әлеуметтік желілерде бейресми стиль, сленг, қысқартулар, эмодзилер және көптілділік сияқты құбылыстар жиі кездеседі. Бұл үдерістер қазақ тілінің дәстүрлі нормаларына ықпал етіп, жаңа тілдік құбылыстардың қалыптасуына себепкер болуда. Қазақ тілі әлеуметтік желілерде басқа тілдермен (әсіресе орыс және ағылшын) аралас қолданылып, жаңа гибридті құрылымдар пайда болуда. Бұл тілдік құбылыстардың ерекшеліктерін талдау – маңызды ғылыми мәселе. Дәстүрлі жазба және ауызекі тіл нормаларынан ерекшеленетін жаңа стильдік ерекшеліктер пайда болды. Әлеуметтік желілердегі экспрессивтілік, эмоционалдық белгілер, қысқартулар мен визуалды элементтердің рөлі артуда. Бұл зерттеу нәтижелері қазақ тілін интернет-коммуникацияға бейімдеу, оның функционалды мүмкіндіктерін кеңейту және виртуалды ортада сауатты тілдік қолданысты қалыптастыру үшін маңызды. Қазақ тіліндегі әлеуметтік желі коммуникациясының лингвостилистикалық аспектілерін зерттеу – заман талабына сай өзекті ғылыми бағыттардың бірі. Бұл зерттеу қазақтілді интернет-коммуникациясының ерекшеліктерін жан-жақты талдап, оның даму

бағыттарын анықтауға мүмкіндік береді. Әлеуметтік желілердегі жаңа тілдік құбылыстардың қазақ тілінің жалпы дамуына қалай әсер ететінін сипаттауға көмектеседі.

Интернет пен әлеуметтік желілердің кеңінен қолданылуы тілімізге жаңа сөздердің енуіне ықпал етуде. Жаңа ұғымдар мен тілдік бірліктер сөздік қорымызға сіңісіп, тілдің даму үдерісі жалғасып келеді. Сонымен қатар, виртуалды қарым-қатынас шынайы коммуникацияның орнын басып, тілдік нормаларға әсерін тигізуде. Қазіргі қоғамдағы ақпараттық технологиялардың дамуы тілдік коммуникацияның жаңа түрлерін қалыптастыруда. Әлеуметтік желілер – адамдар арасындағы қарым-қатынастың маңызды платформасына айналып, тілдік қолданысқа айтарлықтай әсер етуде. Әсіресе, қазақ тілді интернет кеңістігінде жаңа сөздер, қысқартулар, эмодзилер, гибриді конструкциялар, сленгтер және орфографиялық ерекшеліктер кеңінен қолданылып, виртуалды коммуникацияның өзіндік стилін қалыптастыруда. Бұл зерттеуде қазақ тіліндегі әлеуметтік желі коммуникациясының лингвостилистикалық ерекшеліктері қарастырылады. Әлеуметтік желілердегі мәтіндер мен жазбалар тілдік нормаға қаншалықты сай келетіні, олардың құрылымдық және стильдік ерекшеліктері талданады. Сондай-ақ, әлеуметтік желідегі жазбалардағы экспрессивтілік, бейресмилік, стильаралық ауысулар және графикалық құралдардың (эмодзи, арнайы белгілер, бас әріптер және т.б.) қолданысы зерттеледі.

Әлеуметтік желі коммуникациясындағы тілдік ерекшеліктер:

1. Сленг және аббревиатуралар

Әлеуметтік желілерде қолданылатын сленг және аббревиатуралар қарым-қатынас кезінде уақыт үнемдеуді және мәтіндерді қысқартуды көздейді. Қазақстанда жастар арасында «лайк», «фолловить», «дос» және «канал» сияқты сөздер белсенді қолданылуда. Бұлардың көбісі халықаралық әлеуметтік желілерде кеңінен таралған және Қазақстандағы тілдік практикаға енген.

Сонымен қатар, аббревиатуралар да жиі кездеседі. Мысалы, «кк» (күлкілі), «смс» (смс-хабарлама), «тг» (теңге) деген сияқты қысқартулар әлеуметтік желілердегі жазбалар мен пікірлерде жиі кездеседі. Бұл аббревиатуралар жазбаның жылдам қабылдануына ықпал етеді.

2. Эмодзи және стикерлер

Эмодзи мен стикерлер әлеуметтік желілерде эмоцияларды білдіру үшін қолданылады. Олар мәтінмен бірге толықтыра отырып, адамның эмоционалды жағдайын нақты жеткізуге көмектеседі. Әлеуметтік желілерде күлкілі немесе ренжіген бет әлпеттері, жүрек, күлкі, жылау сияқты эмодзи кеңінен таралған. Эмодзи көмегімен қазақ тілді қолданушылар өз эмоцияларын көрсетеді және өзара қарым-қатынас жасаудағы тілдік мүмкіндіктерін арттырады.

3. Қысқартылған сөздер

Қазақ тілінде де әлеуметтік желілерде сөйлесу кезінде сөздерді қысқарту үрдісі қалыптасқан. Мысалы, «түсінік» орнына «түс.», «ақпарат» орнына «ақп.» деген сияқты қысқартулар жиі кездеседі. Бұл сөздер уақыт үнемдеуге және қарым-қатынас жасау процесін жеңілдетуге бағытталған.

З.Р. Курманбекова «Әлеуметтік желі тілінің лингвистикалық сипаты» атты мақаласында әлеуметтік желі тілінің лингвостилистикалық ерекшеліктері ретінде коллоквиализация, экспрессивтілік, көпкодтылық және желі тіліндегі сөйлеудің тұрпайылануы мен арзанқолдылығы, уәжсіз көптілдігі мәселелері айқындалады. «Әлеуметтік желі тіл білімі үшін уақыт озған сайын ғылыми қызығушылық танытуда. Елімізде, соның ішінде, әлеуметтік желіні қолданатын қазақтілді контент көбейіп жатқаны шындық. Қазақ тілінің қолдану аясы виртуалды әлемде көрініс бере бастады, сондықтан желі тілінің лингвистикалық ерекшеліктерін қарастыру өзекті мәселелердің бірі» [8, 106-б]. Әлеуметтік желілердің қарқынды дамуы тек тілдің өзгеруіне ғана емес, сонымен қатар қазақ тілінің мәдениетіне де әсер етуде. Әлеуметтік желілердегі тілдік құралдар қазақ тілінің дамуында

жаңа кезенді қалыптастыруда. Бұл өзгерістер әсіресе жастар арасында айқын көрінеді. Олар жиі жаңа сленг сөздерді, қысқартуларды және эмодзи қолданады, бұл тілдің эволюциясын көрсетеді.

Жастардың әлеуметтік желілерде қарым-қатынас жасауы тілдік нормаларды өзгертіп қана қоймай, сонымен қатар мәдениетке де ықпал етеді. Жастардың қолданатын жаңа тілдік құралдары олардың қарым-қатынасын жеңілдетіп, әлеуметтік желілердің мәдени ортасында бірегей тілдік стиль қалыптастыруға ықпал етеді.

- **Әлеуметтік желіде ауызекі стильдің басымдығы** – әлеуметтік желілерде бейресми, қарапайым сөйлеу тілі кең таралған. Пайдаланушылар диалогтық формада, эмоцияға толы, қысқа әрі жеңіл тілмен қарым-қатынас жасайды. Мысал: «Керемет пост! Дәл мен ойлағандай 👍👏»

- **Көптілділік құбылысы және гибрид сөздер** – қазақ тілі әлеуметтік желілерде көбіне орыс және ағылшын тілдерімен араласып қолданылады. Бұл гибридті сөйлемдердің пайда болуына әкеліп соғады. Мысал: «Кешке киноға барайық, кто с нами?»; «Бүгін сторис салдым, көрдіңдер ме?» («Сторис» – ағылшын тіліндегі *stories* сөзінен); «Чатта актив болыңдар!» («Актив» – белсенді); «Бізге сапалы контент керек!» («Контент» – мазмұн).

- **Қысқартулар мен интернет-жаргондардың белсенді қолданылуы** – уақыт үнемдеу және ақпаратты тез жеткізу мақсатында аббревиатуралар мен қысқа формалар жиі кездеседі. Мысал: «Ок, жк барам», «Кз контенті дами берсін!»

- **Эмодзи мен графикалық элементтердің рөлі** – эмоция мен мағынаны жеткізудің визуалды құралдары белсенді түрде қолданылады. Мысал: «Жаңалықты оқыдың ба? 🤖📢».

Әлеуметтік желілерде қолданушылар жазуды жеңілдету үшін орфографиялық нормаларды жиі бұзады. Әлеуметтік желіде фонетикалық ықшамдалу, морфологиялық және синтаксистік ықшамдалу процестері жиі кездеседі. Әлеуметтік желілерде бұл қысқартулар көбінесе уақыт үнемдеу, жазуды жеңілдету немесе әңгімеге жеңіл, ауызекі стиль беру үшін қолданылады. Фонетикалық принцип бойынша сөздердің өзгертілуі де жиі кездеседі. Әлеуметтік желілердегі мәтіндерге талдау жасау барысында аферезис, элизия, диэреза құбылысының, ұқсас буындардың түсіп қалу құбылыстарының жиі кездесетінін байқадық (1-кесте).

1-кесте – Әлеуметтік желі тіліндегі фонетикалық ықшамдалу құбылыстары

№	Құбылыс атауы	Мысалдар
1	Аферезис (сөз басындағы дыбыстың түсіп қалуы)	не істеп жатырсың?» → нестеватсын?; не ішесің? → нешесің?; не алдың? → нелдың?; не үшін? → нешүн?
2	Элизия (қатар келген алғашқы дауысты дыбыстың түсіп қалуы)	келе алмадым → келалмадым; бара алмадым → баралмадым; ала алмадым → алалмадым; жақсы өлең → жақсөлең
3	Диэреза (соңғы дыбыс тіркесінің түсіп қалуы)	көрінемін → көрінем; барамын → барам; келемін → келем; айтамын → айтам; істеймін → істем; білмеймін → білмейм; алмаймын → алмайм
4	Ұқсас буындардың түсіп қалуы	балалар → балдар араластыр → арластыр

Әлеуметтік желіде сөздерді қысқартып жазу жиі кездеседі. Төмендегі кестеде әлеуметтік желіде жиі кездесетін қысқартулар берілген.

Әлеуметтік желідегі әртүрлі морфологиялық, синтаксистік ықшамдаулар кездеседі. Сөздің белгілі бір морфологиялық бөлшектерін (жалғау, жұрнақ, көмекші сөздер) қысқарту арқылы сөйлемді ықшамдау құбылысы көбіне жылдам жазуға, жеңіл айтуға және орын үнемдеуге бағытталған. Әйтсе де бұл құбылыстар қазақ тілінің тілдік нормаларына

сәйкес келмейді. Тілдік нормаларды сақтау – сауатты жазудың маңызды шарты, сондықтан қысқартулар мен ықшамдауларды жағдайға сай қолдану қажет (2-кесте).

2-кесте – Әлеуметтік желіде жиі кездесетін қысқартулар

Қысқарту түрі	Мысалдар	Толық нұсқасы
Сұрақ-жауаптағы қысқарту	не дид? барғо	не дейді?, бар ғой
Кірме сөздерді қысқарту	коммент, инста	комментарий, инстаграм
Ресми сөздерді қысқарту	универ, препод, док.	университет, преподаватель, документ
Көңіл-күй білдіретін қысқартулар	краш, чоткий, хайп	crush (жақсы көретін адам), четкий (жақсы, керемет), хуре (танымалдық)
Техникалық және интернет терминдері	видос, конфа, лайк	видео, конференция, лайк
Етістік тұлғаларын қысқарту	келдм, кеттм, барам, істейм, білмим	келдім, кеттім, барамын, істеймін, білмеймін
Көмекші етістіктерді түсіріп айту	кетті ғо, келд ғо, бітті ғо	кетті ғой, келді ғой, бітті ғой
Жіктік жалғауының түсіп қалуы	отырм, ұйықтайм, білмейм,	отырмын, ұйықтаймын, білмеймін
Сөздерді орфоэпиялық норма бойынша таңбалау	нестеватсын?, айтаалмайм, барат, келет	не істеп жатырсың?, айта алмаймын, бара жатыр, келе жатыр
Дауысты дыбыстарды түсіріп жазу	кдрп, мсқ	қыдырып, мысық

Әлеуметтік желілерде қолданушылар ресми орфографиялық нормаларды жиі сақтамайды. Бұл құбылыс жылдам қарым-қатынас жасау қажеттілігімен және сөйлеу тілінің ықпалымен байланысты. Мысалы, «Мнау керемет жаңалық екен!» (Дұрысы: «Мынау керемет жаңалық екен!»), «Сен барма? Мен барамғо» (Дұрысы: «Сен барарсың ба? Мен барамын ғой»). Байқағанымыздай әлеуметтік желілерде орфографиялық нормалар көбіне еленбейді, әсіресе көмекші сөздер бірге жазылады немесе фонетикалық өзгеріске ұшырайды.

Қазақтілді қолданушылар әлеуметтік желілерде орыс және ағылшын тілдерінен енген сөздерді, сленгтер мен гибрид сөздерді жиі пайдаланады. Мысалы, «Бүгін просто топ контент шықты!» (Дұрысы: «Бүгін өте керемет контент шықты!»), «Жаңа сторис салдым, көріңдер!» (сторис – stories (ағылш.), «Жұмыс істеп отырмын, бірақ мотивация вообще жок» (вообще – мүлдем), «Жаңа пост салдым, лайк басып, коммент қалдырыңдар!», «Кешке стрим бола ма?». Әлеуметтік желі дискурсында көптілділік кеңінен таралған. Гибридті сөздер қарым-қатынас жылдамдығын арттырып, мазмұнды жеңіл қабылдауға ықпал етеді.

Әлеуметтік желіде қысқартулар мен эмодзилердің, символдардың, аббревиатуралардың қолданылуы жиі ұшырасады. Мысалы, «Блм, барам ба, жоқ па?» (Білмеймін, барамын ба, жоқ па?). «ҚТ контент дамып жатыр!» (ҚТ – Қазақ тілі), «Бүгін керемет күн болды!» ☺☀️», «Емтиханға дайындалу керек 😞📖», «Анау 🎵 концерт болды!», «Мәке, сәлем! Ертең кездесеміз ғо?» (ғо – ғой). Қысқартулар мен эмодзилер эмоцияны жеткізудің тиімді құралына айналды, әсіресе жастар арасында кең таралған.

Әлеуметтік желіде мемдер мен интернет-жаргондар жиі қолданылады. Әлеуметтік желілерде белгілі бір қауымдастықтар арасында таралған сөздер жиі кездеседі. Мысалы, «Біреу маған мотивация берсінші, әйтпесе тағы прокрастинация 😞», «Түнгі ойлар

деген не ғажап... 😊», «Ана жігіттің сөзі чисто кринж 😊» (кринж – ыңғайсыз, қолайсыз жағдай), т.б.

Әлеуметтік желілерде мәтіннің экспрессивтілігі мен бейресмилігі жиі кездеседі. Әлеуметтік желідегі жазбалар көбінесе бейресми стильде жазылады, эмоционалды реңк беру үшін графикалық тәсілдер қолданылады. Мысалы, «Мына жаңалық шок! 😱», «Сен дәл осылай жасайсың!!!» (көп нүкте, леп белгісі арқылы эмоция күшейтілген), «Ооой, күштііі 😊» (дауысты дыбыстарды созу экспрессивтілікті арттырады). Әлеуметтік желідегі жазбалар көбінесе бейресми стильде жазылады, эмоционалды реңк беру үшін графикалық тәсілдер.

Әлеуметтік желідегі жазбаларда орфографиялық нормалардың сақталмауы жиі кездеседі. Бұл көбінесе ауызекі сөйлеу тілінің жазба түріне әсер етуімен байланысты. Мысалы, «Бугынғы ауа-райы кушти гой!» (Дұрысы: Бүгінгі ауа райы керемет қой!), «Кешке киноға барайк?» (Дұрысы: Кешке киноға барайық?), «Ози не истеп журсин?» (Дұрысы: Өзің не істеп жүрсің?). Бұл мысалдар қазақ жазу нормаларының әлеуметтік желілердегі бейресми стильге байланысты өзгеріске ұшырауын көрсетеді.

Әлеуметтік желілерде тілдік нормалардың сақталмауы белең алып барады. «Әлеуметтік желі тілі шынайы тілдік факт ретінде қоғамдық санамызға әбден енді. Қазіргі қазақ тілі өзге де тілдер тәрізді әлеуметтік желіде белсенді пайдаланылады. Әлеуметтік желі тілі адамдар қарым-қатынас жасайтын жаңа қатынас – виртуалдылықты тудырды, әлеуметтік желінің ерекшелігіне сай тіл де соған бейімделіп жаңаша сипат ала бастады. Әлеуметтік желінің қарқынды қолдануымен тағы бір мәселенің шеті көрінгені жасырын емес, ол – тіл мәдениеті сақталмайтын жағдайлардың уақыт озған сайын жиі ұшырасуы» [8, 169-б].

Қазақстандағы әлеуметтік желі коммуникациясының лингвостилистикалық аспектісін зерттеу үшін сауалнама жүргізу тиімді әдістердің бірі. Ол әлеуметтік желі қолданушыларының тілдік ерекшеліктері, стильдік қолданыстары және пікірлері туралы нақты мәлімет алуға көмектеседі. Зерттеу жұмысын жүргізуде әлеуметтік желі қолданушыларының тілдік қолданысын анықтау мақсатында сауалнама жүргізілді. Респондент ретінде Қазақстанның жоғары оқу орнының 50 білім алушысы қатысты. Сауалнаманың негізгі мақсаты – қазақ тілді әлеуметтік желі қолданушыларының тілдік нормаларды сақтау деңгейін анықтау, әлеуметтік желілердегі көптілділік пен жаңа сөздердің қолданысын зерттеу және лингвостилистикалық өзгерістердің қолданушыларға әсерін бағалау. Сауалнама Google Forms онлайн платформаларда жүргізілді. Сауалнама ашық және жабық сұрақтарды қамтыды (3-кесте).

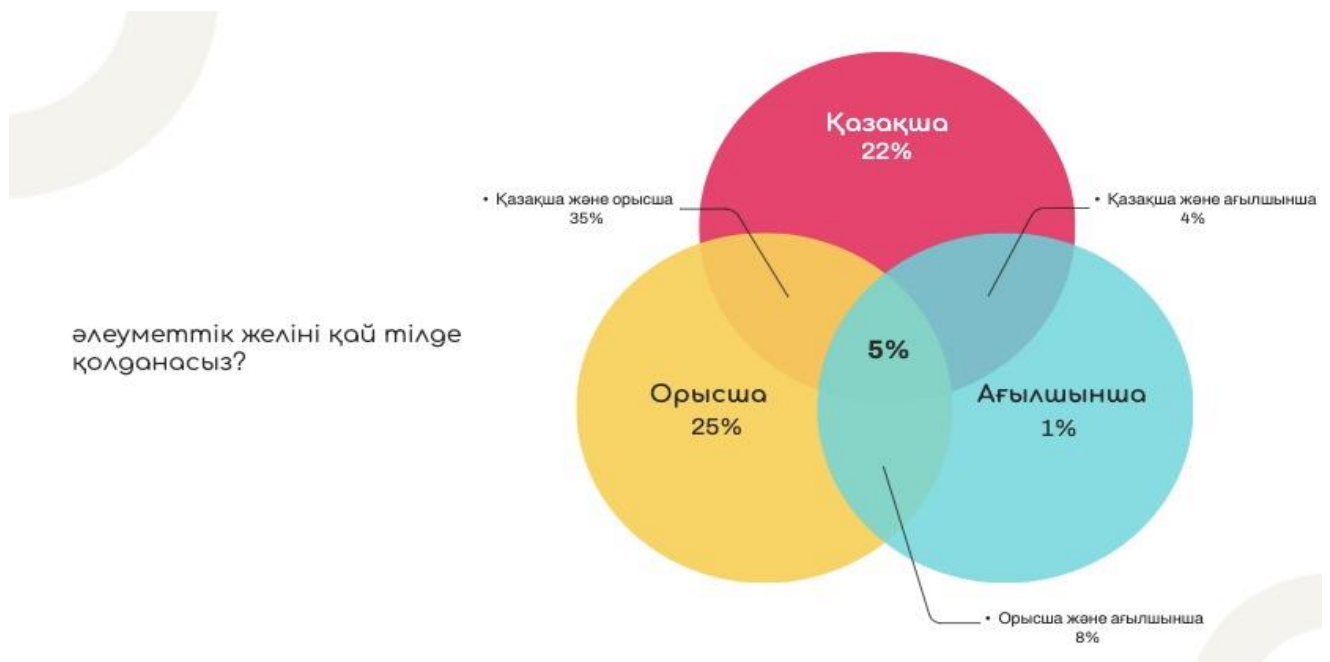
3-кесте – Әлеуметтік желіні пайдалануға байланысты алынған сауалнама

№	Сауалнама сұрақтары	Жауабы
1	2	3
1	Әлеуметтік желіні қай тілде қолданасыз? (бірнеше жауап белгілеуге болады)	-Қазақша -Орысша -Ағылшынша -Аралас
2	Қазақ тілінде әлеуметтік желіде қандай стильде жазасыз?	-Ресми -Күнделікті (ауызекі) -Аралас
3	Әлеуметтік желіде сөздерді фонетикалық өзгерістерге түсіріп жазасыз ба? Мысалы, <i>нестеватсын, келалмадым, барам, балдар</i> т.б.	-ия көп қолданамын -сирек - жоқ мүлдем қолданбаймын

3-кестенің жалғасы

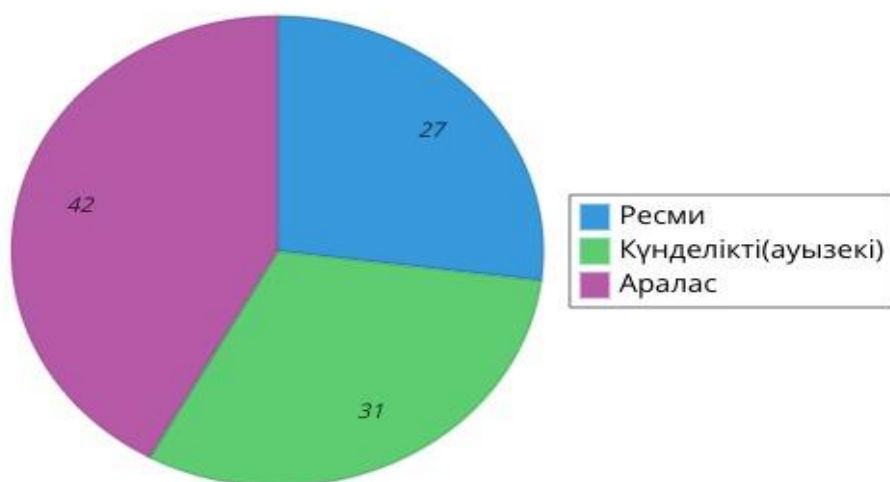
1	2	3
4	Әлеуметтік желіде сөздерді морфологиялық өзгерістерге түсіріп жазасыз ба? Мысалы, <i>кетт кетті го, келд қо, бітті го, инста, коммент</i> т.б.	-ия көп қолданамын -сирек - жоқ мүлдем қолданбаймын
5	Әлеуметтік желіде сөздерді синтаксистік өзгерістерге түсіріп жазасыз ба?	-ия көп қолданамын -сирек - жоқ мүлдем қолданбаймын
6	Қазақ тіліндегі интернет-жаргондарды жиі қолданасыз ба?	-Иә -Кейде -Жоқ
7	Әлеуметтік желілерде әдеби тіл нормаларын сақтау қаншалықты маңызды деп ойлайсыз?	-Өте маңызды -Маңызды, бірақ кейде мән бермеймін -Маңызды емес
8	Әлеуметтік желіде қазақ тілінің тілдік нормалары сақталмаса, оның қазақ тілінің дамуына әсері қандай болады деп ойлайсыз?	-Теріс әсер етеді, тіл нормалары бұзылады -Айтарлықтай әсер етпейді -Бұл табиғи үрдіс, тіл үнемі өзгеріп отырады
9	Сіздің ойыңызша, қазақ тіліндегі контентті қалай көбейтуге болады? (<i>ашық сұрақ</i>)	
10	Қазақ тілінің әлеуметтік желідегі сапасын арттыру үшін қандай ұсыныстарыңыз бар? (<i>ашық сұрақ</i>)	

Бұл сауалнама қазақ тілінің әлеуметтік желілердегі қолданысы, көптілділік әсері, сауатты жазу мәдениеті және қазақша контентті дамыту жолдары туралы маңызды ақпарат береді (1–5-суреттер).

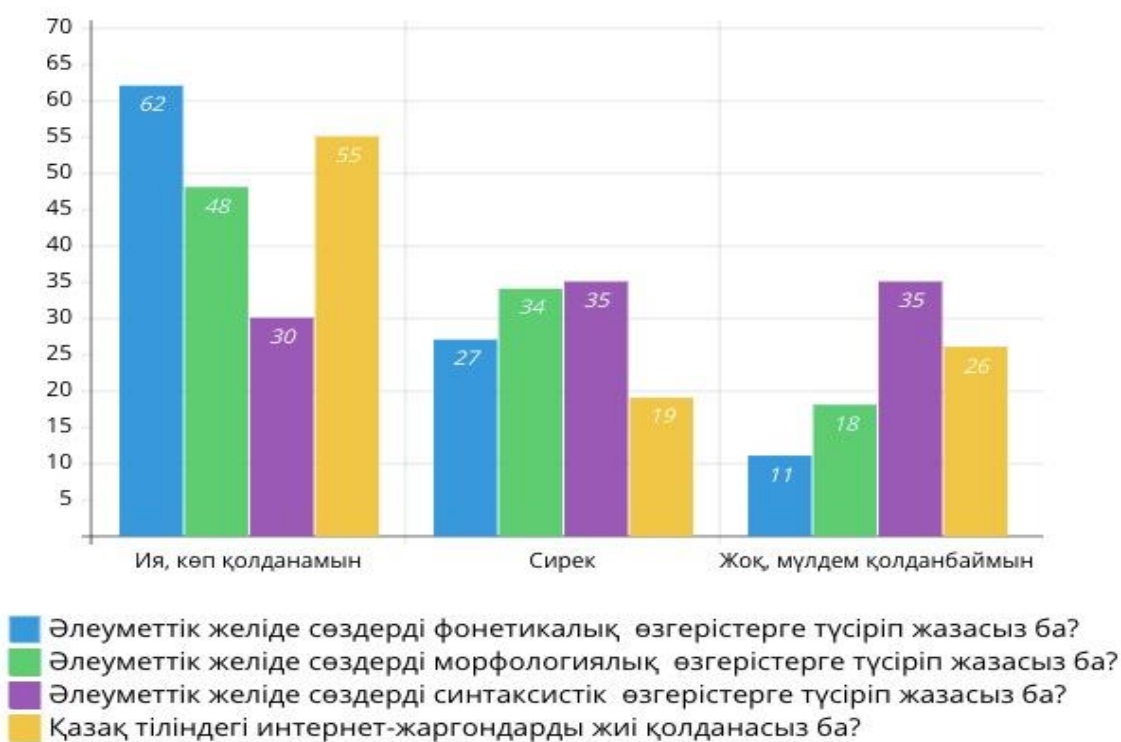

1-сурет – Әлеуметтік желі қолданушыларының қолданыстағы тілдер көрсеткіші

Қазақ тілінде әлеуметтік желіде қандай стильде жазасыз?

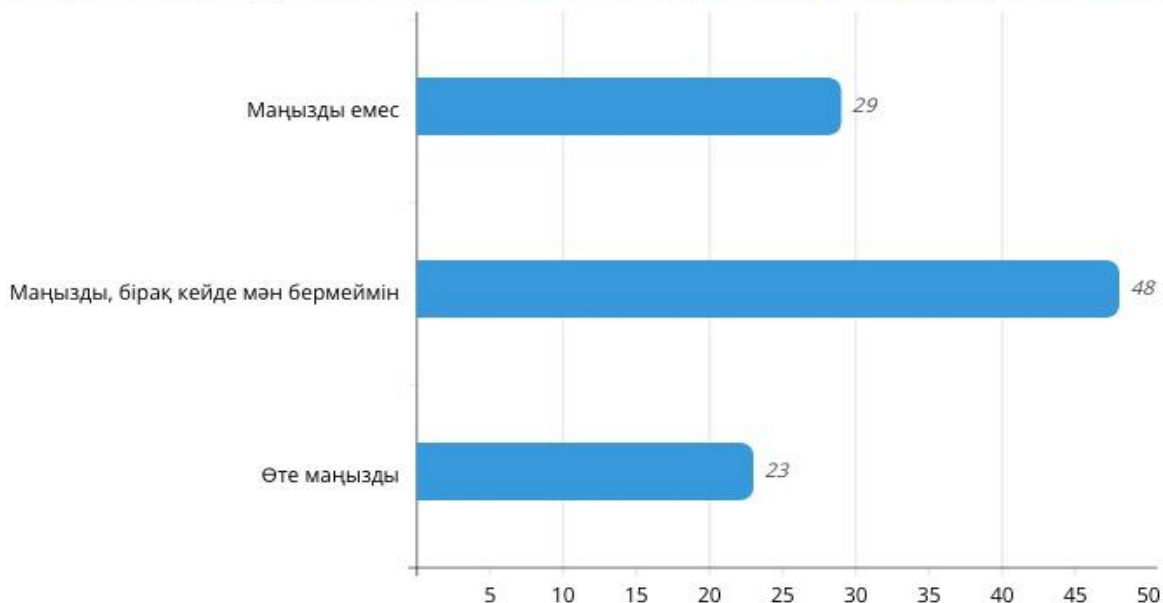

2-сурет – Әлеуметтік желі қолданушыларының қолданыстағы стильдер көрсеткіші

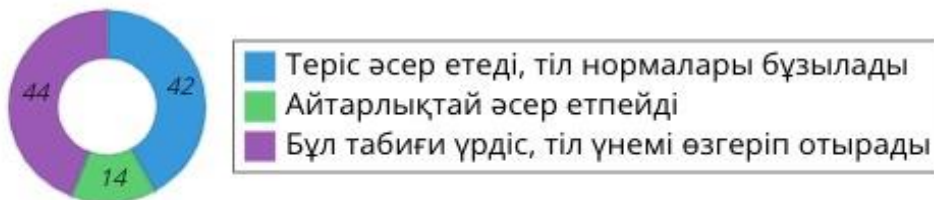
3-сурет – Әлеуметтік желі қолданушыларының жазу стилі

Әлеуметтік желілерде әдеби тіл нормаларын сақтау қаншалықты маңызды деп ойлайсыз?

4-сурет – Әлеуметтік желідегі тіл нормаларының сақталу маңыздылығы

Әлеуметтік желіде қазақ тілінің тілдік нормаларын сақталмаса, оның қазақ тілінің дамуына әсері қандай болады деп ойлайсыз?

5-сурет – Тіл нормаларының сақталмауының қазақ тіліне әсері

Зерттеу нәтижелері Қазақстандағы әлеуметтік желі коммуникациясының қазақ тілінің дамуына жаңа ықпалдар әкелгенін көрсетті. Әлеуметтік желілер – тілдік өзгерістер мен инновациялардың ортасы ретінде жаңа лексикалық, стильдік, прагматикалық құбылыстарды қалыптастырып, қазақ тілін цифрлық ортаға бейімдеудің маңызды құралына айналды. Зерттеу жұмысының барысында төмендегідей нәтижелерге қол жеткіздік:

- Әлеуметтік желі коммуникациясында ауызекі стиль басымдыққа ие. Коммуникацияның жылдамдығы мен қолжетімділігі қазақ тілінде қарапайым, қысқа, эмоционалды сөйлемдердің көбеюіне ықпал етті. Сөйлеу тілі мен жазба тілінің ара-жігі жойылып, гибриді форма қалыптасты.

- Көптілділік құбылысы және жаңа лексикалық бірліктердің пайда болуы. Қазақ, орыс және ағылшын тілдерінің араласуы арқылы гибриді тіркестер кең таралуда. Әлеуметтік желілерде қалыптасқан жаңа терминдер мен қысқарған сөздер күнделікті қолданысқа ене бастады.

- Орфографиялық және грамматикалық нормалардың өзгеруі. Жазба тіліндегі қателер, сөздерді қысқартып жазу, фонетикалық транскрипциялау жиі кездеседі. Бұл құбылыс бір жағынан тілдің икемділігін арттырса, екінші жағынан сауаттылық деңгейінің төмендеуіне алып келуі мүмкін.

- Қазақ тілінің цифрлық ортада нығаюы мен контент сапасының артуы маңызды. Әлеуметтік желілерде қазақ тіліндегі контенттің көбеюі оның цифрлық кеңістіктегі орнын нығайтуда. Дегенмен, контент сапасын арттыру, тілдік нормаларды сақтау және сауатты жазуға назар аудару қажет.

Қорытынды

Әлеуметтік желі коммуникациясы қазіргі таңда тек тілдің емес, сонымен қатар қоғамның мәдениеті мен құрылымының өзгеруіне әсер ететін маңызды факторға айналды. Әлеуметтік желілерде қолданылатын тілдік құралдар, атап айтқанда, сленг, аббревиатуралар, эмодзи мен стикерлер тілдің дамуында жаңа кезеңнің басталғанын көрсетеді. Бұл жаңа құралдар қоғамдағы тілдік нормаларды өзгертіп, жастар арасында жаңа тіл мәдениетін қалыптастырып жатыр.

Қоғамдық және мәдени өзгерістерді ескере отырып, әлеуметтік желілердің қазақ тіліне және тіл мәдениетіне әсері – зерттеу үшін маңызды сала. Болашақта әлеуметтік желі коммуникациясындағы тілдік ерекшеліктерді терең зерттеу қажет, бұл тілдің дамуы мен өзгеру үдерістерін түсінуге мүмкіндік береді. Қазақстандағы әлеуметтік желі коммуникациясы қазақ тілінің қолданыс аясын кеңейтіп, жаңа тілдік үрдістердің қалыптасуына ықпал етті. Бұл құбылыс қазақ тілінің динамикалық дамуын көрсеткенімен, тілдік нормалардың сақталуына ерекше мән беру қажет. Қазақ тілді әлеуметтік желі коммуникациясының дұрыс қалыптасуы – тіл мәдениетінің сақталуы мен дамуы үшін маңызды қадам.

Әлеуметтік желілердегі морфологиялық және синтаксистік ықшамдаулар – уақыт үнемдеу мен жеңіл қарым-қатынас жасауға бағытталған табиғи тілдік құбылыс. Олар сөйлеу тілін жеделдетіп, қысқа әрі түсінікті етіп жеткізуге көмектеседі. Дегенмен, бұл ықшамдаулар қазақ тілінің әдеби нормаларына әрдайым сай келе бермейді. Әсіресе, ресми және академиялық жазбада оларды орынсыз қолдану тіл мәдениетіне кері әсер етуі мүмкін. Сондықтан әлеуметтік желі тілі мен әдеби нормалар арасындағы балансты сақтау – сауатты коммуникацияның маңызды шарты.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Сыздық Р. Тіл мәдениеті және оның проблемалары. Кіт.: Тілдік норма және оның қалыптануы (кодификациясы). – Астана: Елорда, 2001. – Б. 21–45.
2. Ахренова Н.А. Теоретические основы интернет-лингвистики // Грамота. Филологические науки. Вопросы теории и практики. – 2013. – №10 (28). – С. 22–26.
3. Ахренова Н.А. Интернет-лингвистика: новая парадигма в описании языка Интернета // Вестник Московского государственного областного университета. Серия: Лингвистика. – 2016. – №3. – С. 8–14.
4. Горошко Е.И., Полякова Т.Л. К построению типологии жанров социальных медий // Жанры речи. – 2015. – №2 (12). – С. 119–127. <https://doi.org/10.18500/2311-0740-2015-2-12-119-127>
5. Axmedova K. Linguo-stylistic features of communication in social networks // Scientific journal of the Fergana State University. – 2023. – №29 (1). – P. 366–369. https://doi.org/10.56292/SJFSU/vol29_iss1/a182
6. Kurmanbekova Z.R., Sarekenova K.K., Oner M., Malikov K.T., Shokabayeva S.S. A Linguistic Analysis of Social Network Communication // International Journal of Society, Culture & Language. – 2023. – №11(1). – P. 119–132. <https://doi.org/10.22034/ijscsl.2023.1972010.2824>

7. Салкынбай А., Сарсенбай Ж. Әлеуметтік желідегі тілдік қолданыстар: норма және узус // Абылай хан атындағы ҚазХҚжәнеӘТУ Хабаршысы. Филология ғылымдары сериясы. – 2023. – Т. 70. – №3. <https://doi.org/10.48371/PHILS.2023.70.3.015>
8. Курманбекова З.Р. Әлеуметтік желі тілінің лингвостилистикалық сипаты // Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Хабаршысы, Филология сериясы. – 2024. – №1 (146). – Б. 98–109.
9. Курманбекова З.Р., Саркенова Қ.Қ., Маликов К.Т. Әлеуметтік желі тілінің мәдениеті // Ясауи университетінің хабаршысы. – 2023. – №1 (127). – Б. 167–178. <https://doi.org/10.47526/2023-1/26640686.14>
10. Crystal D. Internet Linguistics: A Student Guide. – London-N.Y.: Routledge Taylor & Francis Group, 2011. – 191 p.

REFERENCES

1. Syzdyk R. Til madenieti jane onyn problemalary [Language culture and its problems]. Kit.: Tildik norma jane onyn kaluptanuy (kodifikaciiasy). – Astana: Elorda, 2001. – 230 b. [in Kazakh]
2. Ahrenova N.A. Teoreticheskie osnovy internet-lingvistiki [Theoretical foundations of Internet linguistics] // Gramota. Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki. – 2013. – №10 (28). – S. 22–26. [in Russian]
3. Ahrenova N.A. Internet-lingvistika: novaia paradigma v opisani iazyka Interneta [Internet linguistics: a new paradigm in the description of the Internet language] // Vestnik Moskovskogo gosudarstvennogo oblastnogo universiteta. Seria: Lingvistika. – 2016. – №3. – S. 8–14. [in Russian]
4. Goroshko E.I., Poliakova T.L. K postroeniu tipologii janrov socialnyh medii [Towards building a typology of social media genres] // Janry rechi. – 2015. – №2 (12). – S. 119–127. [in Russian] <https://doi.org/10.18500/2311-0740-2015-2-12-119-127> [in Russian]
5. Axmedova K. Linguo-stylistic features of communication in social networks // Scientific journal of the Fergana State University. – 2023. – №29 (1). – P. 366–369. https://doi.org/10.56292/SJFSU/vol29_iss1/a182
6. Kurmanbekova Z.R., Sarekenova K.K., Oner M., Malikov K.T., Shokabayeva S.S. A Linguistic Analysis of Social Network Communication // International Journal of Society, Culture & Language. – 2023. – №11(1). – P. 119–132. <https://doi.org/10.22034/ijsc.2023.1972010.2824>
7. Salkynbai A., Sarsenbai J. Aleumettik jelidegi tildik qoldanystar: norma jane uzus [Language uses on social media: norm and uzus] // Abylai han atyndagy QazHQjaneATU Habarshysy. Filologia gylymdary seriasy. – 2023. – Т. 70. – №3. <https://doi.org/10.48371/PHILS.2023.70.3.015> [in Kazakh]
8. Kurmanbekova Z.R. Aleumettik jeli tilinin lingvostilistikalyq sipaty [Linguostilistic nature of the language of the social network] // L.N. Gumilev atyndagy EУU Habarshysy, Filologia seriasy. – 2024. – №1 (146). – Б. 98–109. [in Kazakh]
9. Kurmanbekova Z.R., Sarekenova Q.Q., Malikov K.T. Aleumettik jeli tilinin madenieti [On the Culture of Speech of Social Networks] // Iasau i universitetinin habarshysy. – 2023. – №1(127). – Б. 167–178. <https://doi.org/10.47526/2023-1/2664-0686.14> [in Kazakh]
10. Crystal D. Internet Linguistics: A Student Guide. – London-N.Y.: Routledge Taylor & Francis Group, 2011. – 191 p.